

НАВУКА АДКАЗВАЦЬ НА ВЫКЛІКІ ЧАСУ

Удасканаленне ўзаемадзеяння Расіі і Беларусі па пытаннях рэалізацыі саюзных праграм і навукова-тэхнічных праектаў у межах саюзных дагавораў абмеркавалі падчас VIII Форуму рэгіёнаў Расіі і Беларусі. Адпаведная секцыя прайшла 29 чэрвеня ў Прэзідэнцкай бібліятэцы.

Адкрываючы пасяджэнне секцыі, **старшыня Пастаяннай камісіі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Савета Рэспублікі Сяргей РАЧКОЎ** адзначыў, што Расія займае асаблівае месца ў міжнародным супрацоўніцтве Беларусі ў навукова-тэхнічнай сферы.

Ён расказаў, што толькі ў межах Саюзнай дзяржавы разлічана 57 праграм у галінах касмічных даследаванняў, энергетыкі, новых матэрыялаў і нанатэхналогій, машына- і прыборабудавання, медыцыны, біятэхналогій, інфармацыйных і аграрных тэхналогій.

«У Беларусі ідзе бесперапынны працэс развіцця навукова-тэхнічнай і інвацыійнай сфер, у тым ліку з выкарыстаннем перадавога міжнароднага вопыту развіцця навукі і тэхналогій. У бягучым годзе ў нашай краіне дадзены старт дзяржаўнай праграме інавацыійнага развіцця

на 2021—2025 гады, новым навукова-тэхнічным праграмам. Урадам пастаўлена задача рэалізаваць у рэгіёнах нашай краіны з улікам іх канкурэнтных пераваг інавацыйныя праекты па стварэнні высокатэхналагічных вытворчасцяў на аснове распрацовак беларускіх вучоных. Распрацаваная ў Беларусі інавацыйная прадукцыя мае вялікі патэнцыял для камерцыйлізацыі як унутры краіны, так і за мяжой», — расказаў Сяргей Рачкоў.

Аднак, нягледзячы на станоўчую дынаміку высокатэхналагічных вытворчасцяў у рэальным сектары беларускай і расійскай эканомікі, варта выводзіць работу ў гэтым кірунку на больш высокі ўзровень. Як падкрэсліў сенатар, росту інавацыійнага патэнцыялу Беларусі і Расіі будзе спрыяць пераход да стварэння лічбавых платформаў як ключавых інструментаў лічбавай трансфармацыі традыцыйных галін і рынкаў, а таксама ўзаема-

Фота БелТА.

дзеянне рэгіёнаў у галіне выкарыстання сучасных тэхналогій, распрацоўкі і серыйнай вытворчасці навукаёмістай прадукцыі. А галоўную ролю ў гэтым павінна адыгрываць інтэграцыя навуковых, адукацыйных і вытворчых арганізацый Беларусі і Расіі для стварэння і вываду на сусветны рынак новых сумесных тэхналогій і прадуктаў.

«Сёння працягваецца працэс фарміравання адзінай навукова-тэхналагічнай прасторы Саюзнай дзяржавы, а таксама агульнай навукова-тэхналагічнай прасторы дзяржаў СНД. Міжнародныя дамовы і пагадненні, якія вызначаюць гэтыя пра-

цэсы, напрамкі, формы і механізмы двухбаковага навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва, павінны быць актуальныя, адпавядаць рэаліям эпохі лічбавізацыі», — звярнуў увагу Сяргей Рачкоў.

Прыярытэтная задача секцыі — прааналізаваць працэс рэалізацыі навукова-тэхнічных праграм, як у межах Саюзнай Дзяржавы, такі ў рамках СНД ды іншых міжнародных структур. Удзельнікі абмеркавалі пытанні інтэграцыі навуковых, адукацыйных і вытворчых арганізацый для стварэння і вываду на сусветны ўзровень агульных тэхналогій і прадуктаў.

Як адзначыў **старшыня Камітэта Савета Федэ-**

рацыі па міжнародных справах Грыгорый КАРАСІН, Беларусь і Расія разам шмат чаго дасягнулі ў навукова-тэхнічнай сферы.

«За гады, якія прайшлі з моманту падпісання дамовы аб стварэнні Саюзнай дзяржавы, шмат чаго ўдалося дамагчыся, умацаваць навукова-тэхнічныя і адукацыйныя кантакты. Пытанні навукі і адукацыі маюць важнае значэнне, таму што непасрэдна звязаныя з інтэлектуальным і творчым патэнцыялам, якія ў немалой ступені вызначаюць здольнасць адказваць на выклікі часу, забяспечваць суверэнітэт і лідарства нашых краін, іх канкурэнтаздольнасць у сучасным свеце», — сказаў Грыгорый Карасін.

Сёння навуковае і навукова-тэхнічнае супрацоўніцтва займае важнае месца і ў сістэме міжнародных адносін. Яно ажыццяўляецца на аснове двухбаковых і шматбаковых міждзяржаўных дагавораў і міжурадавых пагадненняў. А галоўная задача такога супрацоўніцтва заключаецца ў фарміраванні адзінай навукова-тэхналагічнай прасторы дзвюх краін, у межах якой

будуць забяспечаны гарманізацыя нацыянальных заканадаўстваў і роўныя магчымасці для беларускіх і расійскіх вучоных. Мяркуюцца правядзенне сумесных даследаванняў па прыярытэтных для дзвюх краін напрамках. Да такіх напрамкаў Грыгорый Карасін аднёс інфармацыйныя тэхналогіі і электроніку, новыя матэрыялы і хімічныя працэдуры, экалогію і рацыянальнае прыродакарыстанне, тэхналогіі жывых сістэм, прафілактыку і лячэнне найбольш распаўсюджаных і небяспечных захворванняў, а таксама забяспечэнне радыкальнага павышэння эфектыўнасці сельскагаспадарчай вытворчасці.

Удзельнікі секцыі ў сваёй рабоце зрабілі акцэнт на разглядзе практыкі прымянення вынікаў навукова-даследчых і навукова-тэхнічных праграм і праектаў у рэальным сектары эканомікі, ажыццяўленні трансферу распрацаваных тэхналогій. Па выніках пасяджэння былі выпрацаваны прапановы па ўдасканаленні прававога рэгулявання супрацоўніцтва Беларусі і Расіі ў навукова-тэхнічнай сферы.

Валерыя СЦЯЦКО.

ЗАКОН І «ЛІЧБА»

Падчас пасяджэння секцыі № 4 Форуму на тэму «Права і лічбавізацыя ў Саюзнай дзяржаве: перспектывыя напрамкі» адбылася цікавая і змястоўная размова па шырокім колае пытанняў. У ёй удзельнічалі сенатары верхніх палат парламентаў Беларусі і Расіі, навукоўцы, спецыялісты дзяржаўных органаў кіравання, прадстаўнікі міністэрстваў і ведамстваў.

— Сустрэча з расійскімі калегамі і аднадумцамі, няхай і ў рэжыме відэаканферэнцыі, сваячасовая і вельмі актуальная. Свет імкліва змяняецца, асабліва ў сферы лічбавых тэхналогій. Так, яны прыносяць шмат карыснага для грамадства, эканомікі і звычайных людзей. Але разам з тым «лічба» тоіць у сабе і вялікую небяспеку. І сёння мы паспрабавалі знайсці адказы на ключавое пытанне: як ва ўмовах развіцця лічбавага грамадства захаваць баланс інтарэсаў дзяржавы і асобы, абараніць яе ад розных замаху, у тым ліку і крымінальнага характару. Скажам, ад нядобра сумленнага выкарыстання персанальных даных, — сказаў **дырэктар Нацыянальнага цэнтра заканадаўства і прававых даследаванняў Беларусі Вадзім ІПАТАЎ**.

Намеснік дзяржаўнага сакратара — член Пастаяннага камітэта Саюзнай дзяржавы Аляксей КУБРЫН выказаўся за карэкціроўку нарматывных прававых баз саюзнікаў. Цяпер яны рэалізуюць праграму па комплекснай абароне інфармацыйнай бяспекі «Парытэт». Увогуле, наспела неабходнасць падрыхтаваць стратэгічную канцэпцыю па пытаннях бяспекі ў Саюзнай дзяржаве, прапанаваў Аляксей Кубрын.

Размова на секцыі і надалей неаднойчы закранала тэму інфармацыйнай палітыкі і інфармацыйнай бяспекі Саюзнай дзяржавы. **Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве Сяргей СІВЕЦ** гаварыў, што рэгіёны абедзвюх краін ужо перайшлі на лічбавізацыю. Можна, яшчэ не ў тым аб'ёме і не так сістэмна, як хацелася б, але, тым не менш, работа ідзе. У гэтым рэгіёнам дамагае і тое, што ў Беларусі і Расіі падыходзяць уніфікавана да выкарыстання лічбавых тэхналогій у рэгуляванні пэўных адносін, напрыклад, у сферы адукацыі, аховы здароўя і г. д. У Беларусі паспяхова развіваецца дзяржаўная праграма «Электронны ўрад». У яе рамках паступова пераводзіцца ў лічбавы фармат усё больш адміністрацыйных працэдур, іншых юрыдычных дзеянняў, што дазваляе нашым грамадзянам рэалізоўваць свае правы не выходзячы з дому, падкрэсліў сенатар.

Першы намеснік старшыні Камітэта Савета Федэрацыі па канстытуцыйным заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве Уладзімір ПАЛЯТАЕЎ звярнуў увагу суразмоўнікаў на тое, што сёння ў выніку развіцця лічбавых тэхналогій адбываецца імклівая

Фота Аўгена ПРАСЕЦКАГА.

трансфармацыя ва ўсіх сферах жыцця грамадства. Паводле яго слоў, не засталася ўбаву і прававая сістэма. Таму невыпадкова ў юрыдычнай супольнасці ўсё часцей гучыць меркаванне: новыя інфармацыйныя тэхналогіі могуць істотна перайначыць усю сістэму права. Бо іх уздзеянне ўсё больш праяўляецца ў і выбарчым праве і працэсе, і ў працоўным праве, і ў адукацыі, і ў адміністрацыйным і працэсуальным праве, лічыць парламентарый.

Прамоўцы падчас дыскусіі неаднойчы казалі і пра тое, што працэсы лічбавізацыі аказваюць непасрэдна ўплыў на падрыхтоўку і прыняцце прававых нарматывных актаў. Дадзенае пытанне набывае ўсё большую актуальнасць, асабліва ва ўмовах далейшага фарміравання інфармацыйнага грамадства. З'яў-

ляюцца і новыя аб'екты права. Паралельна са звычайнымі паярковымі грашыма выкарыстоўваюцца электронныя плацежныя інструменты і лічбавыя грошы (крыптавалюта), лічбавыя платформы і эксісістэмы, з'явіліся такія паняцці, як тэхналогія блокчэйн, смарт-кантракт і іншыя. Неабходна даць іх дакладнае тлумачэнне ў заканадаўстве. Для гэтага трэба прыняць новыя прававыя акты і ўнесці змяненні ва ўжо дзеючыя законы ў Беларусі і Расіі.

Дэкан юрыдычнага факультэта БДУ Таццяна МІХАЛЁВА засяродзілася на юрыдычных асаблівасцях фарміравання адзінай лічбавай прасторы Саюзнай дзяржавы, тых магчымасцях і рызыках, якія паўстаюць на гэтым шляху. Аб шляхах іх мінімізацыі казаў і **намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Савета**

Рэспублікі па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве Віктар ЧАЙЧЫЦ. Ён, у прыватнасці, нагадаў аб магчымасцях, правах і абавязках грамадзян, асабліва маладых, пры выкарыстанні лічбавых тэхналогій у інтэрнэце.

А каб людзі дапускалі менш памылак, а тым больш не рабілі правапарушэнняў, прапанаваў наладзіць прававое навучанне насельніцтва з мэтай выхавання правільных паводзін у інфармацыйнай сферы. Бо няведанне закона не здымае адказнасці за злачынства.

А вось кіраўнік Цэнтра кіравання рэгіёнам Маскоўскай вобласці Аляксандр ЦІХАНАЎ заінтрыгаваў удзельнікаў секцыі сваім аповедам аб дзейнасці падначаленай яму структуры, плюсы выкарыстання шырокіх магчымасцяў лічбавізацыі. Дзякуючы ім дасягнуты істотныя здабыткі ў рабоце органаў мясцовага кіравання ў адукацыі, ахове здароўя, арганізацыі школьнага харчавання і г. д.

Падчас работы секцыі яе удзельнікі абмяняліся як вартым пераймання досведам, так і грунтоўна абмеркавалі праблематыку ўкаранення лічбавых тэхналогій у розных галінах грамадскіх адносін.

У ходзе пасяджэння былі выпрацаваны рэкамендацыі для зацікаўленых дзяржаўных органаў Беларусі і Расіі, напрыклад, максімальна гарманізаваць заканадаўчыя рашэнні ў сферы лічбавізацыі.

Леанід ТУГАРЫН.